

HOPE

1919

1939

HÕIGE

RAAMATUKOGU
 RAAMATUKOGU
 SP, 470

Riigiraamatukogu.
 №.

PETSERI GÜMNAASIUMI JA KESKKOOLIDE AJAKIRI

11. veebruaril 1939. a.

Dir. A. Rikken.

Neede viljast peate neid tundma.

Petseri gümnaasium tähistab oma olemasolu 20-ndat aastat. See aeg ei ole küll mitte väga pikk, aga siiski on läbi elatud küllalt päevi. Palju on selle aja jooksul muutunud nii välises kui ka sisemises elus. Päevad ei ole ühesugused. Ühed on päikesekülilased ja heledad, — need on rõõmpäevad; teised on aga pilvised ja

hallid, — need on murepäevad. Kui esimesi päevi heameelega meelde tuletame ja tahaksime neid veel kord läbi elada, siis teisi tahaksime nagu unustada. Et see aga nii on, see on paratamatus elus. Elu ei ole tühtlane ja eluteel ei kasva ainult roosid, vaid seal on ka ohakaid.

Pühitsedes oma gümnaasiumi aastapäeva meie peame kõiki neid päevi meenutama, mis on nagu kinolindil meie silmade eest mööda läinud. Kahjuks ei ole meie õpetajate peres ühtki isikut, kes oleks siin töötanud algusest peale. Seega ei saa ka keegi anda meie koolist tervikulist pilti. Palju on ka aja jooksul ununenud. Nii ei saa praegu ka gümnaasiumi asutamise päeva kindlaks teha. Kindel on, et gümnaasium on võrsunud kõrgemast algkoolist, mis avati 27. sept. 1913. a. Millal see algkool muudeti gümnaasiumiks, seda ei saa kindlaks teha. Need isikud, kes tol ajal Petseris koolipõllul töötasid, ei mäleta seda enam, arhiivis aga mingisuguseid andmeid selle kohta ei ole. Miks gümnaasiumi aastapäevaks on võetud just 24. jaanuar, ka seda ei

saa kindlaks teha. Kui oletada, et gümnaasium avati 24. jaanuaril 1919. a., siis tekib kohe arusaamatus, sest sel ajal oli Petseri linn veel enamlaste võimu all. Tõenäolisem on oletus, et kõrgem algkool muudeti gümnaasiumiks või keskkooliks sakslaste poolt 1918., nende lahkumisega ja enamlaste tulekuga novembris 1918. a. aga katkes õppetöö segase aja tõttu ja algas uuesti 24. jaanuaril 1919. a., mispärast siis see päev ka võeti aastapäevaks. Kuni 1923. aastani töötas kool reaalgümnaasiumi nime all ja 1923. aastast ühishumanitaar-gümnaasiumina. Et kohalikul linna- ja maavalitsusel oli raske kooli ülal pidada, siis võttis Eesti Vabariik kooli oma ülalpidamisele ja nii sai Petseri esimese Eesti riigigümnaasiumi. Kuni 1. aug. 1934. aastal töötas gümnaasium 10 klassiga, eesti ja vene osakonnaga, kummaski 5 klassi. 1934. aasta koolireform tõi suure muudatuse. Endine 5-klassiline gümnaasium, mis moodustas ühtluskooli teise astme ja baseerus 6-kl. algkoolil, jagati kaheks kooliks: keskkool ja gümnaasium. Keskkool on kahe-tüübiline: 5-klassiline progümnaasium, mis baseerub algkooli 4. klassil ja 3-klassiline reaalkool, mis baseerub algkooli 6. klassil. Uus gümnaasium on 3-klassiline. Praegu ei ole see reform veel lõplikult välja kujunenud ja sellepärast on raske ütelda, missuguseid paremusi ta toob. Vene haru gümnaasiumis jäi selle reformi tagajärjel ära.

Kuni 1927. aastani töötas gümnaasium viletsates ruumides ja mitmes majas. 1927. a. sügisel valmis

uus avar gümnaasiumi-hoone, mis on üks parematest kooli-hoonetest Eestis, ja neis valguse- ja õhuküllastes ruumides töötab kool ka praegu.

20 aasta jooksul on koolil viies juhataja ja õppejõude on olnud 104. Õpilasi on olnud ligi 1800 ja nendest on lõpetanud 17 lennuga 592 isikut, neist eesti osakonna 261 ja vene osakonna 331. Lõpetanuist on suur protsent astunud ülikooli, mille paljud on juba lõpetanud, kuna teised õpivad seal veel praegu. Suur osa lõpetanuist on ka õpetaja-kutse valinud ja töötavad Petserimaa algkoolides õpetajatena ja koolijuhatajatena. Ülejäänud töötavad kas kantseleides ametnikkudena või on endale valinud muu elukutse. Rõõmustavalt võib märkida, et kõik on leidnud endale tööd.

Kahekümnendal aastapäeval soovin gümnaasiumile ühes keskkoolidega, et tema jääks ikka selleks hariduse- ja vaimuvalguse templiks Petserimaale ja et ta nagu tuletorn merekaldal saadaks valgusekiiri üle maa ja juhiks siia noori hariduse saamiseks. Kasvagu ja võrsugu siit noorsugu, kes on ustavad ja kohustruud isamaa tütreid ja pojad, kes hindavad ja peavad kalliks meie omariiklust ja vabadust ning oma elu ja töö pühendavad meie kalli kodumaa ülesehitamiseks! Muutke oma tööga ka Petserimaa uueks! Olgu teie töoviljaks see, et loodusriikas ja ilus Petserimaa muutuks ka vaimukultuuri poolest ilusaks ja saaks eeskujuks teistele maakondadele.

A. RIKKEN.

HÕIGE.

**Hõika, hõika valjemini!
Ei nad muidu kuule.
Lase laande soove — idu uidu,
valjemini hõika!**

**Hõika, hõika armsamini!
Laanelapsed kuulevad su lullu,
karjapoisikesel ärkab huilu.
Armsamini hõika!**

**Hõika, hõika valjemini,
et kõik kuuleks, et meil jõudu,
julgusel ja armul meil on sõudu.
Valjemini hõika!**

**Hõika, hõika — valjemini!
Kõik nad kuulsid sinu lullu,
karjapoisike tõi tervituse huilu.
Valjemini hõika!**

P. EVIK.

Tervitus täisikka jõudnule.

V. Maimik,

Petseri Gümnaasiumi Eesti Osakonna
Vilistlaskogu esimees.

Tükk teed on SUL seljataga. Oled jõudnud kolmanda aastakümne lävele, jättes seljataha kakskümmend aastat tõsist tööd.

Sel puhul luba, et tervitan

SIND ning soovin SULLE ja Su tööle õnnistust!

Tervitan SIND nende nimel, kes kord noorukese naise- või mehehakatiseana südame põksudes, silmis peegeldumas aukartus SU väarikuse ees ning rinnus tahe olla SIND vääriv, astusid esmakordselt SU palge ette,

kelle palve mitmete aastate kestel hommikuti enne õppetöö algust ühiselt on tõusnud Kõigekõrgema poole meie kalli kodumaa, õpetajate, vanemate ning SINU, meie armastatud KOOLI hääks käekäiguks,

kes aastaid kasutanud SINU emalikkude hoolitsust ja abi oma silmaringi laiendamiseks ja teadmiste ning oskuste ammutamiseks maailma lõpmahtuist tarkuselätteist ja

kes tunnustatuna SINU poolt kippisid ning võimelisiks ise sihikindlalt oma saatust kujundama, lahkusid SU

rüpest, igäiks eri maailmakaarde, et rakenduda vastavalt kutsumusele meie kodumaa ning rahva arengu teenistusse.

Et mitte kaotada sidet SINUGA, et jääda osasaamisesse SU rõõmudest ning muredest, aidata kaasa oma võimete kohaselt SU tööle ning süvendada endi keskel neid mõtteid ning aateid, mis SA meile kord kaasa andsid, on juba peaaegu kümme aastat SU endised kasvandikud koon-
dunud ühiseks pereks — Petseri

Gümnaasiumi Vilistlaskoguks — SU juurde.

Selle pere nimel õnnitlen südamest SU peopäeval härra direktor A. Rikkenit, õpetajaid ning tulevasi kaasvilistlasi — õpilasperet!

Tänuks SULLE, ME KOOL, olgu juubelipäeval teadmine, et iga SINU kasvandik püüab sammuda mööda elurada, mis SINA oled aidanud valida, SIND väärivalt, Su nime puh-
tuses ning aus hoides.

V. MAIMIK.

K U L U.

Läida siit! Siin vana kulu.
Ei siit tuld küll keegi sulu.
Mis ta muldu lesib risuks jalus,
vast saab siit ju noorel idul alus
ueks eluks, ueks tööks ja tahteks.

Juba tuli haarab kinni kõrrest,
embab teist ja kolmandatki järjest.
Põleb ragisedes veriheina võrsik,
kooldub kaarde üksik kurekatla õisik,
pilku viimast korda mulla poole heites.

Järel maa jäi must kui mure nutuväli,
kus ahastus käib ringi püstipäi.
Siin hõõgub kuumaks kõetud kivi kiilas kukal,
seal visalt visisedes suitseb söestund tungal,
kes pole lootust kaotand eluks veel.

Aga varsti virgub muld siin ueks eluks,
sulab tuhkki pea noorte ahneis suis.
Ja lõõsib valla päike, lille helged värvid,
ning enda poole üles sirutama sunnib käed,
mis tahtvad uusi ilmu taevast alla kisku.

P. EVIK.

V LEND.

V lend ja õpetajaskond.

Oleme selle hea Ema lapsed, kes tänavu kulgeb juubeliteed. Kas äbarikud või silmaterad — otsustagu lugejad.

Meie klass oli sünnil perekas ja ta man oli vägev maahõng. Linnapoisse oli vaid paar. Enamus võrsus Petseri- ja Võrumaa talupojakodudest. Lipsu kandmine oli põlu all. See oli aeg, millal valitses maa. Vabadussõda oli vaevalt lõppenud. Linn, kes tegi silmi n aale leivakannika pärast, polnud veel peenutsevale elule ärganud. „Fassaad“ — nii õpetajail kui õpilasil — oli standarditud: kõigil frentshid. Sõdurikuub oli laurmood. Mida kandsid tollal tüdrukud? Mitte ei mäleta. Tüdrukute jaoks polnud meil siis veel silmi.

Iga õppenädala hakul sõideti moonakoorma otsas linna. Elati kommunaalselt, kahe- või kolmekesi ühes toas. Oli ka suuremaid ühistuid. Neist kuulsamad ja seltskondlikumad olid „Osman-Pasha“ ja „Paty“ ühistu. Elu ühiskortereis oli elamuste- ja sündmusterikas ning, nüüd tagantjärele kõike meenutades, isegi romantiline.

„Osman-Pasha“ ühistu oli enam boheemlikku ja salonglikku laadi.

Seal käidi koos päevasündmuste üle mõtteid vahetamas ja maailmaparanduslikke küsimusi lahendamas. Kuid ka tegelikkuse proosa viibis seal sageli külalisena. Peamiselt küll siis, kui eelseisva tööpäeva tunniplaanis figureeris saksa keel ja hommikul kogu ühiskorteri pere pidi saapaid puhastama $\frac{3}{4}$ -taktis luuletuse „Ich weiss nicht, was soll es bedeuten, dass ich so traurig bin . . .“ saatel.

„Paty“ ühistu oli reaalelulise värvinguga. Võimlemisõpetajast klassijuhataja deviis „Mens sana in corpore sano“ oli seal kõrgesti hinnas. Tegeldi jalgrattaspordiga, pommitõstmisega ja kreeka-rooma maadlusega. Millal õpiti? Jätkus sellekski aega. Igatahes oli „Paty“ ühistu õppimiseedukuselt „Osman-Pasha“ ühistust alati ees.

Too ajajärk, millal igal üksikliikmel veel puudus oma pale, kestie umbes kaks kuni kolm õppeaastat. Siis algas diferentseerumine. Hariduse viljastaval mõjul tuli ilmsiks eripalgelisus. Linngi näis nõudvat oma osa. Kadusid vammused, ilmusid lipsud ja kõva krae — kuigi esialgu kummist, aga kultuur näis olevat siiski sisse murdnud.

Kõik, mis lõhnas maa järele, selle üle tunti juba häbi. Kui mõnel esmaspäeval poiss pidi isaga puukoorma otsas linna sõitma, siis linnapiires hüpati koormalt, sammuti kõnniteel ja püüti maamehest isast kas maha jääda või kaugele ette rutata, et ühelgi kõrvaltvaatajal ei tekiks arvamus, et too seal puukoorma kõrval sammuv eluraskustest küüru-vajunud seljaga vanake on su isa, kes palgehigis elu kallakteel jookseb järele veeringule, et võimaldada pojale haridust.

Kõnesolev lend startis arvult ligi poolesajalisena, finishini jõudis vaid tosin.

Peatugem hetkeks igatühe juures.

Esimesena kerkib silme ette „Suur-Jupp“, kes juba koolipoisina taotses mängida diktaatorit, tehes väiksemaile vendadele nii füüsilisi kui vaimseid dopelt-nelsoneid. Ta vastaseks oli boheemlasest „Bruder I“, kes arvas, et maamehest „Suur-Jupp“ pidanuks kingsepana oma liistude juurde jääma, kusjuures temast võinuks saada paar keskmist karjapoissi. Muuseas „Bruder I“ oli tugevasti nakatatud Hamleti skepsisest ja probleem „To be, or not to be“ ei andnud talle rahu.

„Bruder II“ oli Kooraste kandi mehi, suur majandusmees, omas eeldusi saada pangadirektoriks, isiklikus elus suur püksirihma-pingutaja. Kui tal oli vaja mõnd senti millelegi kulutada, siis ta venitas selle küll näppude vahel pikaks, enne kui raatsis seda välja anda — eht kriisija rahaminister.

„Suur-Jupi“ vastandina ei puudunud ka „Väike-Jupp“. Ta tegeles suurte asjadega, aga väikseit. Armastas kaasõpilastele vingerpüsse

mängida maailmatu süütu näoga. Siiski oli ta armastatud kamraad.

„Paty“ oli spordihull. Auhindu vedas koju käruga ja diplomitega tapeetis korteriseinu. Eriharrastuse tõttu oli „Paty“ koolile peaaegu „nuhtluseks“, — ei jõutud osta nii palju odasid, kui ta neid murdis. Tormamine, võidujooks eluga oli ja on ta paratamatus.

„Korela-Herr“ omas härrandlikkust mitte sugugi enam kui teised, kuid seda tiitlit — jumal-teab miks — oli tal vaid ainsana eelis kanda. Väga mures oli ta alati oma „hiina-sheviotse“ kuue põuetaskus oleva väikese, kuid „mammonat“ täis oleva rahatasku pärast, mille röövimist armastas lavastada „Väike-Jupp“. Vaenu leevendas sageli kohupiimakamm, mida omas ainsana „Korela-Herr“. Ka tegi ta „kalendrisaba“ ja sepi-tes värssse.

Ruudi oli kõigiti eeskujulik ja kombeline, seetõttu puudus tal ka „väärnimi“. Suurim nuhtlus oli talle vene keel. Kõik olevused olid Ruudil meessoost. Vene keele õpetaja ei suutnud kogu kooliajal selgeks teha, et „лошадь“ (hobune) on naissoost; ikka ja alati vastas Ruudi külma rahuga: „Два лошади“.

„Shljapa“ sai oma hüüdnime sellest, et ta nooremais klases kandis ainsana laiaäärelist kaabut, mis teistele näis olevat nii noobel, et seda laenati kordamööda enda fotografeerimiseks. Temale kuulus ka kõva krae tarvitamiselevõtja au. Ka muretses ta esimesena taskukella, mis oli suure ketiga aheldatud kõhule ja mida hüüti raudkapsliks. Pärastpoole tekkis juurde ka hõbe- ja kuldkaupleid.

Kuldkaupli kandjaks oli „Pro-

zhektor“, kes oli klassiajakirja „Pasundaja“ tegevtoimetaja ja karikaturist. Too ei olnud mingi illegaalne, tendentslik võitlusajakiri, vaid süütu naljaleht. Klassiühiskonnale oli ta hädavajaliseks abiventiiliks.

„Doktor“ oli suur parketilõvi, unistas doktor-meediku karjäärast, mida käekirja järele, tõsi küll, võis ka ennustada. Paraku Fortuna oli petlik.

Õrnemat sugu esindasid „Tamtara-ram“ ja „Meie Marta“. Nad olid nagu kogemata poistekarja sekka ära eksinud. Kas poisid ka küllalt head olid nende vastu, seda vist küll ei saa tagantjärele nüüd ütelda. Juuksepatsid said õige tihti kannatada.

See on V lend, nähtuna kõverpeeglis. Kui mõni pole ehk peegelpildiga rahul, siis on see juhtunud minu inimlikust nõrkusest, kuigi ma püüdsin saavutada suurimat tõenäosust.

* * *

Praegustel noortel on õnn õppida vaba Eesti poolt püstitatud „Valges Kodus“. Meie, kes sündinud võõra võimu valitsedes, käinud läbi vene ja saksa sulatusahjast ja küpsenud Eesti iseseisvusepäikese paistel, ei saanud viibida uues valgusrikkas kodus. Kuid ka vana maja hallide seinte vahel on küpsenud tublid eesti pojad ja tütreid. Meile kõigile on armas meie vaimne Ema ja õnnitleme teda juubeli puhul.

ÜKS NENDEST.

Põlvpüksi mälestusi kooliajast.

Armas „Hõige“!

Kuulsin, et Sa kavatsed meie kooli 20. a. juubelit austada oma ilmunisega pidustusile. Julgen Sind seepärast tülitada ning paluda Sind võtta kaasa kingiks ühe endise põlvpüksi poolt alljärgnevad mälestused aegadest, millal allakirjutanu oli juubilari kasvandik.

*

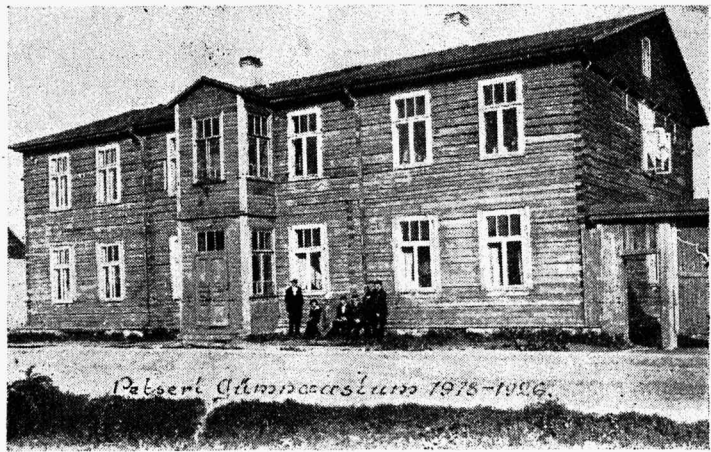
Oli varastügis, kui külarätsep ühel õhtupoolikul sai valmis poisi uue ülikonna — musta püstkraega kuue ja samavärvi põlvpüksid. Oli jõudnud kätte suur silmapilk, millal pidi sõidetama 34 km kaugusel asuvasse maakonnalinna, et viia poiss sinna kooli. Sõit algas pärast keskööd, et jõuda varakult linna, kuna järgmisel päeval pidi kohe algama koolitöö. Koit punetas taevaserval, kui sõidul kinnivajunud silmad avanesid. Oli

jõutud mäele, kust järsk tee viis orgu. Ja näe — sealt üle metsalattade rohetasid tõusva päikese kiirtes kirikute kuplid ning kullatud ristid helendasid kutsuvalt ja meelitatavalt. Eks seal kuskil pidi olema ka sõidu eesmärk — kool. Silmist kadus uni kui pühitud. Kui orgu sõitsime, kadusid tornid, kuid ilmusid jälle järgmisel tõusul, siis üle raudtee ning veel kord pikk tõus ja oldigi linna munakividest tänavail. Oli jõutud Petserisse.

*

Väike valgepäine umbes 12-a. põlvpükstes poiss seisab kaheldes suure kahekordse puumaja ees, mille uksest ruttab sisse poisse ja tüdrukuid. Kaheldes ning arglikult järgneb ka tema teisile, kuid sees jääb uuesti nõutult seisma trepi ees, mis viib teisele korrale. Talle läheneb

Gümnaasiumi
endine . . .

. . . ja praegune
koolihoone.

lahkelt naeratades keskealine härra, küsides, kuhu väikemees tahab minna. Rõõmsalt-kelmikad silmad prillide taga, korraliku habemega piiratud lõug ning sõbralik naeratus loovad poisil usaldustunde tundmata küsija vastu. „Tahaksin minna 2. klassi, aga ei oska“. „Siis tuleb teil minna kõrvalmajja, seal asub 2. eelklass“. Oi — no nüüd on poissi peetud ta nooruse ja väiksuse tõltu rumalamaks, kui ta ise arvab enese olevat. Väikeses ühekordses naabermajas asusid kaks gümnaasiumi eelklassi, mis tookordse koolisüsteemi kohaselt olid samased algkooli 5. ja 6. klassiga. Nüüd võeti appi tutv-

sed: „Ma tahaksin sinna klassi, kus õpib Viktor B.“ Nimetatu oli pärit poisi kodukohast ja oli juba varem tulnud Petserisse kooli. „Ah, väikemees soovib 2. põhiklassi, vaata, vaata!“ ja paar omapärast hääletut häämitsust läbi nina „Tuh, thn,“ ning: „no siis tuleb minna teisele korrale“. Teisel korral koridori paremas otsas seisiski silt „II-a klass“, kust kostis rõõmsat kilkamist ja naeru. „Oi Juku, sulle tuleb võistleja,“ kõlasid hüüded põlvpüksis sisse astudes. Ja enne kui poiss sai teha paar sammu, seisiski ta ees umbes temapikkune, kuid pikkades pükstes poiss ja esitles end: „Ma nimi on Juku B., tere!“

Klassis oli poisse ning tüdrukuid, kuid kõik tunduvat suuremad kui uustulnuk. Istekoht saadi tuttava V. B. kõrvale ning esimesel võimalusel kipitas küsida — kes on see prillidega ja habemega häätahtlik mees, kes rääkides vahest teeb „tnh, tnh“. Ning siis selgus, et see oli olnud kooli direktor Joh. Raja — või nagu teda tavaliselt hüüti — „dire“.

*

Klassis, kus oli koos ligi 40 õpilast, käis kibe tegevus: pidi tulema kirjatöö — aga selleks polnud lusti. Pidi leiduma teid sellest pääsemiseks. „Teeme vingu!“ — oli ühine arvamine. „Juku“, „Mustikene“, „Krikit“, „Pulferladen“, „Puterflai“, „Mõisnik“, „Okastraat“, „Karupoeg“ ja teised asjamehed asusid kiiresti tööle, mis seisis selles, et toodi klassinurgast, nn. „tagavara-laost“, platsi kõik sinna kuhjatud lõhutud pingi-seljatoed ja lauad, mis ootasid kojamehe parandust, ja hakati neid teineteise vastu saagima. Selleks ajaks, kui õpetaja klassi tuli, olid ka poiste töö tulemused ilmselt nähtavad: klass oli täis värvivingu ja kõrbehaisu ning suitsu. Seniks aga, kui selgitati vingu põhjused, kusjuures süüdlaseks jäi kojamehe poolt liiga vara suletud klassiahi, ning tuulutati klassituba, oli suurem osa tundi ning ka kirjatöö oht möödunud.

*

Pahandusi võib tulla, kui puudub ühine arusaamine. Seda koges ka Juku, kui ta kohe kella helisesdes tahtis klassist välja tormata enne inglise keele õpetajat prl. Kelchi, kes käskis: „Wait a minute,“ mis kõlas nagu „võite minit“. Ja kuna õpetaja eesti keel oli kaunis inglisepärase,

siis tekkiski arusaamatus, kus üks arvas olevat loa minekuks, teine aga mõtles hoopis paigalejäämist. Kaotajaks pooleks jäi muidugi lõpuks Juku.

*

Kooli spordiplatsiks oli gümnaasiumi aiatagune tühi väli, kus hr. Rosenbergi juhtimisel tegime hüppeid, jooksu, võimlemisharjutusi ja lõime palli, ja eks säält on pärit ka hüüd-nimed „Krikit“ (Cricket), mille sai endale klassi kõrgushüppaja Paul T., ja „Karupoeg“ — mis tingitud Eduard K. ümarikest paindumatusse kalduvaist kehavormest. Talvel oli sama väli kuni praeguse Aia tänava ni suusasõidu õppeplatsiks — kuni hakkasid kerkima sinna uued majamürakad, nende seas ka uus gümnaasiumi-hoone.

*

Surm võttis meilt ühel aastal kaks kaasõpilast: ühe poisi ja ühe tüdruku. Nad olid olnud mõlemad vaiksed ja tagasihoidlikud, kuid kõigile saanud armsaks ja lähedasiks. Klass terves koosseisus võttis osa nende saatmisest viimsele teekonnale. Nukrus hoovas vanast koolimajast, mille juures seisatuti jumalagajätkuks, kust viimse tervitusena kostsid kooli orkestri leinavad koraalihelid.

Need lahkunud sõbrad ei näinud uut valguseküllast koolimaja, millesse meil järelejäänuil oli võimalik siirduda.

*

Pidulik oli silmapilk, millal võidi õppetöoga alata uues koolimajas. Oli nii valge ning puhas, klassides vanade koolipinkide asemel lauad ning toolid värskusust hiilgavad. Kõik see tegi algul nagu kohmetuks, täites samas aga südame uhkustundega — see on meie kool.

*

Ka uude majja kolides jäi alles nn. „invaliidide“ seisus; nii kutsuti õpilasi, kes vabastatud võimlemisest. Aga ega nemadki sel ajal ei tukkunud, kui teised palgehigis olid keha arendamas.

Meenub üks selline „invaliidide“ vempe.

Võimlemiseks rõivastusid poisid ümber klassis (tüdrukul oli eriruum), jättes rõivad igaüks oma toolile. — Võimlemistunni lõppedes klassi tules avanes kummaline pilt: laudadest oli moodustatud poelett, kuued riputatud ritta toolidele, risti aknale tõmmatud nõõril rippusid kõigi poiste kraed ning lipsud, saapad asetatud ritta aknale — tahvil aga ilutses uhkelt: „Suur väljamüük! Teenimine kiire ja korralik!“

Suure sagimisega sai igaüks oma, välja arvatud Höti K. ja allakirjutanu. Esimesel puudus kraenööp, teisel vest. Saapaid jalga tõmmates avastas Höti K., et saapaninas oli leidnud asukoha tema tindipott, milles omakorda pesitses kadunuks arvatud kraenööp. Vesti kättesaamiseks tuli aga ronida spordirõivastuses kahe aknaraami vahele, kusjuures leidus asjamees, kes sel ajal seemise akna lahkelt sulges, jättes vestitooja nagu klaaspuuri kuni õpetaja tundi ilmumiseni. Vestitooja oli kaua aega aknasulgejale tänulik, sest selle tõttu pääses ta tunnist küsimise ajaks ära rõivastumise otstarbel, — tund oli aga tal seekord ette valmistamata.

*

Kui algklasses võis vahest kuulda ütlust: „Ma kaeban õpetajale“, siis aja kestel asendus see täielise üksmeelega. Kui tekkiski mõningaid

arusaamatusi, siis lahendati need omavahel. Isegi karistused olid, millest meelde on jäänud elektritegemine ja ristilöömine kui rängemad. Neist esimene seisis selles, et karistatav asetati selili lauale, üks istus talle kõhule ja teised kaks võtsid jalust ning pääst ja tõmbasid lamavat edasi-tagasi, kuni sel hakkas palav. Ristilöömine sündis nii, et karistatav riputati jalgupidi väheks ajaks tahvli konksude otsa — pea allapoole.

*

Olime abituriendid. Rinda ehtis kooli lõppklassi sümbol — initsiaalid P. G. põimununa ümber tulelondist lähtuvate kiirte. Kaasõpilaste, vanemate poiste, nõudel olid ka allakirjutanal lõppklassis pikad püksid, et olla täitsa-mees meeste ridades — sellisena tundis ennast igaüks.

Meie pere oli kahanenud 20-le, kui kooli lõpppäeval kogunesime avarasse kaskedega ja rahvuslippudega ehitud saali lõppaktusele.

Sel hetkel tundis iga lõpetanu suurt rõõmu ning kurbust nii lähetikku teineteisega, et raske oli ütelda, kumb tunne oli võimsam.

Rõõm, et tehtud töö pika kooliaja kestel on leidnud tunnustust, — samas aga kurbus, et tuli lahkuda inimeste seltsist ja ruumidest, mis aastate kestel saanud nii omaseks ja lähedaseks.

Direktori, klassijuhataja ning kõigi õpetajate ja nooremate kaasõpilaste õnnesoovide saatel lõppes esimene tõsisem tööjärg me elus. Side kooliga aga jäädvustati samas vilistlaskogu esindaja tervitusega, kes pöördus meie kui Petseri gümnaasiumi vilistlaste poole.

— mik.

1919 – 1939

Surma läbi lahkunud
õpetajaid, õpilasi ja vilistlasi

mälestavad

Petseri Gümnaasiumi ja Keskkooli õpetajaskond, õpilaskond ja vilistlaskogu.

Petseri Gümnaasiumi eesti osakonna I lend.

MÄLESTUSI.

Kui palju võib muutuda elu isegi nii lühikese ajavahemiku jooksul nagu 20 aastat, näitab kõige paremini võrdlus igapäevastes pisiasjades. Oleme juba harjunud ja hellitatud nüüdisaja saavutustega ning mugavustega, meil on raske kujutleda elu ilma nendeta.

Petseri Gümnaasiumi tegevus algas aga just tol ajal, millal meie riik sai natuke rahulikumalt hinge tagasi tõmmata peale Vabadussõja vintsutusi.

Petseri on piirilinn, siin möllas sõda kauemini ning uue elu ehitamine tuli hiljem kui mujal. Õpetajad ja õpilased, kes praegu lähevad hommikul gümnaasiumi poole mööda ilusat ja puhast kõnniteed, ei mõtlegi sellele, et 20 aastat tagasi jalgteid Petseris peaaegu üldse ei olnud. Iga maja juures oli ainult kitsas rajake, mis oli küll käimiskõlvuline kuiva ilmaga, aga porisel ja lumisel ajal pidime otsima teed tänava keskelt.

Lükklemine tänavatel oli raskendatud ka sellega, et tänavavalgustust peaaegu üldse ei olnud; turuplat-

sil ja kolmel-neljal tähtsamal nurgal seisid väikesed petrooleumilaternad, — see oli kõik. Hilised jalakäijad pidid orienteeruma ainult selle valguse abil, mis tuli kusagilt majade akendest.

Õppetöö toimus gümnaasiumis kahe vahetusega: üks poolaasta töötas hommikuti eesti osakond, teine pool — vene osakond; sellepärast oli õhtuti kooliskäimine möödapääsematu.

Sellest ja muidugi ka üldisest kaugpade nappusest oli tingitud õpetajate ja õpilaste rõivastuse viletsuski. Huvitav on võrrelda praegusi moodsaid ja uhkeid inimesi nendega, kes kogunesid igal hommikul endise gümnaasiumi ruumesse (praegu maa-valitsuse ruumid). Meeste rõivastis koosnes harilikult sõjaväe-sinelist, säärsaabastest või sääresidemetest, kalossidest ei olnud kuuldagi, kraed ja lipsud olid haruldus.

Korteriolud olid viletsad; õigemini: korterist keegi ei julgenud unistadagi. Kõik elasid üksikutes tubades ja neidki oli raske leida. Sõjaväeosad olid alles linnas ja ka uued

asutised (kohus, notar) vajasid ruume. Miilits tuli hiljem, aga kuni tema saabumiseni käisid kodanikud (ka vanemad õpilased), püssid õlal, igal ööl linna uulitsatel, et kindlustada kodanikkude julgeolekut.

Kõik vabad elamud olid Linnavalitsuse Korterosakonnas registreeritud ja sealt saidki uustulnukad võimalust mööda korteri-„ordereid“. — Muidugi, raskusi oli palju ja mõned õppetöö alguseks kohalejõudnud õpetajad pidid paar päeva ööbima gümnaasiumi kantselei ruumes (praegune Maa- ja Linna-apteek).

Hiljem saime suure vaevaga terve hulga võrdlemisi viisakaid tube, nimelt kloostri võõrastemaja (praegu prefektuur) ülemisel korral, kuhu aga siiski ei mahtunud kõik õpetajad. Toad olid tühjad, harva leidis mõni lõhutud laud või tool või endise staabiohvitseri järelejäänud puukoiku, nii et alguses tuli magada kasvõi põrandal.

Korralikku majapidamist muidugi kellelgi ei olnud, lõunastamas käidi suures kambas restoranis, mida oli

ainult üks, nimelt praegune P. Karlsoni oma. Teiste söökide valmistamine toimus koridoris, kus igähele oli oma priimus, mis vurisesid jõudsasti. Muidu aga oli koridor suurte rottide valduses, kes hävitasid kõik toiduained, mis juhuslikult olid sinna jäetud, ja lükkasid ümber isegi piimanõud. Koridoris oli ka ühine käepesemisnõu, mis koondas hommikul suurema osa elanikke enda ümber.

Toiduainetega varustamine oli väga puudulik. Nii oli suhkur luksus ja petserlased jõid teed sahhariiniga. Ministeeriumi korraldusel said õpetajad mõnda tarbeainet võrdlemisi odava hinnaga; enam kui aasta jagati iga kuu teatav hulk heeringaid, margariini, isegi petrooleumi järele läks igaüks ise oma pudeliga.

Aeglaselt hakkas elu paranema, varsti ilmus elekter, tänavad muutusid korralikumateks, linn kasvas ja sai ikka ilusamaks, nii et ülaltoodud katkendilised märkmed Petseri gümnaasiumi minevikust näivad praegu võibolla muinasjutuna.

A. HESSE.

SÜGISVALU.

**Päike kaldub läände metsapiiri taha,
unelinik silmil, poeb puhkama.**

**Jätab nukrutsema sügistaeva haha,
nurme, niidunõlva leinama.**

**Hämarus siis poeb konti, ütti,
sügisvalu salvab südame.**

**Oleks valgust, tohiks tähekene sütti,
avaks mõttesalve inimene küdeva.**

**Soojust annaks see ja julgust juurde,
tõmbaks muinasjutunildid liikvele.**

**Hävitaks see nukruskulla suure,
annaks rahu ootavale hingele.**

P. EVIK.

Kuidas onu Toomas tahtis rõõmustada tädi Liinet.

Istusin tol ilusal pärastlõunal keset hoovi lauahunnikul ja viksisin oma isa säärikuid. Vibutasin harja ja mõlgutasin mõtteid maailmaelust üldse ja saapaviksimisest eriti. Lõpude lõpuks pole see kah enam kellegi kord, kui antakse säärikud minu kätte kasida, sest ma, palun lahkesti, olen ikkagi juba leeris käinud ja pean end väikestviisi nooreks daamiks. Hüva! Istusin siis sääil ja mõtlesin sedaviisi, kui äkki väravalink klõpsatas ja hoovile poetas end onu Toomas.

Mõned edevad tüdrukud peavad onu Toomast meeldivaks meheks. Mina igatahes mitte. Alati on tal minu kallal nõökimist ja nüüdki oli mul veidi kõhe tunne, sest lõpuks ei tule see ju ühelegi noorele daamile kasuks, kui kena ja mehine mees tabab teda keset lauahunnikut sasipäisena säärikuid viksimas. Kuid enam polnud pääsemist ja seepärast tegin südame kõvaks, viskasin jala üle põlve ja liigutasin harja õrnalt ja naiselikult.

Onu Toomas lükkas värava kinni ja hüüdis juba eemalt, et tal just minu juurde asja olevatki.

„Lase tulla,“ viskasin ma üle õla. Onu Toomas astus siis ligemale ja vuristas ühe hingetõmbega maha oma loo. Asi oli nimelt nii, et tädi Liinel oli sünnipäev ja onu Toomas oli kenaks pidanud talle sel puhul kinkida kena toakoerakese. Tavaliselt tädi Liine ja onu Toomas olid omavahel riius, kuid seekord oli onu Toomas pannud ühe oma pildi (ta on enda

arvates kunstnik) kunstinäitusele ja tädi Liine heade tutvuste mõjul lootis ta sellele esimest auhinda. Tädi oli suur koerte sõber ja seepärast onu Toomas otsustas teda vähe rõõmustada, et ehk ta siis kostab tema eest paar parajat sõna. Ja et mina siis sõitku rongiga need paar jaamavahet maha ja viigu tädi Liinele peni kätte.

„Miks siis mina?“ ajasin ma sarved vastu.

„Sa nagu noorem ja nobedam,“ tagus onu mulle auku pähe, „misasja ma teen sääil vanatüdrukute kohvil. Vii kutsikas sinna, pea kõne maha ja tule tulema.“

Lõpuks arvasin, et on päris tore see sõit. Tädi Liine kokakunst on laialt tuntud ja ju seal ikka midagi suupärast saab.

Jooksiski siis onu Toomas koera järele ja mina valmistusin teele. Võtsin omaltpoolt sületäie lilli tädi jaoks — kes teab, milleks see hea on — näpu otsa riputasin korvikese kutsikaga ja siis läksime jaama. Onu Toomas viipas lahkumiseks käega ja sõit läks lahti.

Vagun oli pooltühi. Mu vastas istus kaks koolitüdrukut, teises nurgas lahendas prillidega noormees ristsõna-mõistatust ja üks vanem daam tukkus omaette.

Võtsin korvikese lahti ja vaatasin sisse. Koerake oli tõesti kena: see oli päris pisike valge villapundar, ainult kaks läikivat musta silma säras lakkide vahelt. Panin korvi kaane jälle kinni ja asetasin ta pinginurka.

Ei kulunudki kaua, kui rong mühis Kiviste jaamahoone ette. Haarasin oma lillekimbu kaenla alla, riputasin korvikese näpu otsa ja ruttasin vagunist välja, et jõuda bussile, mis pidi sõitma alevisse. Kuid noormehel, kes oli lahendanud ristsõnu, näis olevat kah aega õige napilt. Nimelt, kui võtsin hoogu hüppeks vagunitrepilt platvormile, galopeeris ta just mu kannul ja müksas küünarnukiga kogemata mu koerakuuti. Enne veel kui mõistsin meelt märgata, läks kaas lahti, valge villapundar tõmbas hinge, hüppas välja ja oligi läinud jaamahoone nurga taha. Seisin juhmilt jaamaesisel. Neli-viis väikest jaamaesisel lonkivat poissi pahvatasid laialt naerma ja õnnetu noormees vabandas mu kõrval mis jõudis. Pikapeale sain mõtlemisvõime tagasi. „Hei, poisid!“ hüüdsin ma, „Kes mulle selle valge koerakutsika tagasi toob, saab kümme senti!“ Poisid tormasid igasse külge, nii et kannad välkusid, ja mina otsisin omakorda põdsaste ümber, noormees juhmilt mu kannul.

Aeg aga liikus. Juba tuutas bus sipasun ja ma olin meelt heitmas. Kuid just siis, kui mootor käima pandi, tuli heki tagant lõõtsutades poistekari, esimesel valge villapundar hõlma all. Olin rõõmust keeletu. Poisid puistasid rabeleva eluka korvi, ma ulatasin neile 50 senti, sest kahjuks polnud mul peenemat, ja jooksin bussile. Poistekari aga lehvitas veel kaua maanteel ja mina naeratasin häätahtlikult.

Varsti peatus buss alevis ja ma ruttasin edasi tädi suvilakese suunas. Veerand-tunni pärast olin kohal. Kohendasin kiiresti kleidivolt, silusin käega üle oma metsikute lokkide ja tõmbasin kella. Passijanaaine avas

ukse ja ütles, et mingi ma otse edasi, võõrad istuvat juba kohvilauas. Kohendasin lillekimpu ja astusin siis kombelikult sisse.

Laua ümber istusid mugavasti tädi Liine, pastor ja pastoriproua, koolipreili alevist ja pr. Sõöt, tädi eluaegne sõbratar, oma poja Elmariiga. Mul olid kohe silmad harali peas — ei ma seda poleks oodanud!

Sain siiski lõpuks tagasi oma kohanemisvõime, teretasin lahkesti, soovisin tädile veel 100 aastat ja ulatasin talle lillekimbu ning onu Tooma korvi õnnesoovikaardikesega. Tädi oli liigutatud, et teda meeles peeti — siitamaani oli ta alati arvanud, et mina ja onu Toomas eksisteerivad vaid selleks, et vapustada oma ligimeste närve.

Noh, hüva! Tädi avas siis onu Tooma ümbriku ja luges valjusti ette need ilusad read (kusjuures mina piilusin silmanurgast ikka laua poole):

Mu armastatud õde Liine!

Sügava kahetsusega pean teatama, et mul ametikohuste tõttu pole võimalik Sind isiklikult õnnitella sel tähtsal päeval. Et ma aga igal juhul tahaksin rõõmustada Sind tagasihoidliku kingitusega, siis saadan oma südamlikemad õnnesoovid ja selle korvikese Sulle meie vennatütrega. Palun võta vastu minu vennaliku sõpruse ja armastuse tunnusena see väike loomake, kes nii hästi sobib Sinu auväärse isikuga, ja anna talle ninakese peale üks musi!

Sind armastaja vend

Toomas.

Tädi Liine naeratas õnnelikult laudkonna poole ja avas pidulikult korvikaane.

Ja mis nüüd juhtus — sellele pean

jubedustundega mõtlema eluotsani: käis kange vihin ja kohin ja... ja... korvist lendas noolena põrandale valgetkollakat kirja vana nälgitud kass, vaatas korra ringi, hüppas lauale tortidevärkide sekka, sodis sekundi jooksul kõik pahupidi ja lendas siis otsemat teed avatud akna kaudu välja. Tädi kisas läbilõikavalt, koolipreili polnud kaugel minestusest, pastoriproua haaras kinni oma mehe varrukast, proua

Sööt hüppas püsti, mina seisin kinnott, silmad pärani, lühidalt — segadus oli pöörane. Ma ei püüagi kirjeldada, mis edasi juhtus. Igatahes ei või ma enam iial oma elus sattuda tädi Liine silma alla — ta ütles, et nülib mu elusalt selle tembu eest.

Onu Tooma maal laideti muidugi maatasa.

IRENE RANNE.

A K S E L.

Omapärane on Kloostri linn ja omapärane on Kloostri linna ümbrus. Vaevalt leidub meie väikesel kodumaal teist niisugust kohta. Kui mujal maastiku ilu moodustavad metsatukkadega kaetud mäekuplid, siis Kloostri linna ümbruse ehteks on järsud ja sügavad orud, mille põhjas nirisib suurem või väiksem oja. Oru külgedeks on tihti liivakivist kaljud, mille pehmemad osad ei ole suutnud ajahambale vastu panna ja millesse kunagised veed ja allikad on moodustanud koopaid ja käike. Siin-seal katab järsakaid kinke lepavõsastik, millel leidub üksikuid toomingaid ja

pähklipuid ja mille alt kevadel võib leida varajasi sinililli ja ülaseid. Ja ainult veidi eemal kasvavad kuused ja männid, jättes eneste vahele kannarbikuga kaetud nõmmekesi. Selgesti paistavad metsaalusel samblal silma liivast valged teerajad.

Kloostri linn ise asub orgudevahelisel tasasemal maalapil. Kaugelt vaadates võib näha linna ühes servas asetseva kiriku taevasse osutavat torni, üle väiksemate majade paistvat paari suuremat valget hoonet ja linna teises servas asetsevate vene kirikute kupleid ja kloostri müüre.

Õhtupoolikul, kui päike paneb helkima kirikukuplitel olevad ristid, kõlab kloostrist kaugale-kuulduvat kellahelinat. Siis väljub mõnigi suure habemega mees vanast majast, et sammuda kloostri poole. Võibolla kohtab ta oma teel noort õppurit, uustulnukat, kes uudishimuliselt silmitseb ümarikest palkidest ehitatud maju, väikeste maapinnast kõrgel-asuvate akendega. Võibolla mõtleb see nooruk, et niisugune kui see kitsaste tänavate ja imelikkude majadega huvitav mineviku-linnaosa võis

veel paarikümne aasta eest olla kogu Kloostrilinn.

Kloostrilinn ja ta ümbrus on huvitav ja omapärane. Aksel Pihla hulgub tihti linnas ja ümbruses ringi, küll päeval ja öösel, kuid ikkagi võib ta leida midagi ilusat ja võluvast, midagi, mida ta seni pole tähele pannud või mis paelub teda uuesti, olgugi et ta on sedasama pilti enne näinud kümneid kordi. Säärasel korral valdab Aksel Pihlat tihti tunne, nagu tahaks ta kogu loodust haarata oma sülle, nagu tahaks ta kõike omandada ja säilitada.

Mõnikord aga tormab Aksel pimedas mööda teid ja teekesi, nagu oleks tal kuhugi hirmus kiire, enesest palged õhetavad ja suu on poolavatud. Siis on Akselil mõni suurepärane ja väga huvitav mõte, mida tuleb tingimata edasi arendada ja mis vajutab pää longu, paneb ta jalad kiiremini liikuma. Aksel Pihla on ju unistaja. — „Inimene peab vahetevahel unistama, et unustada reaalsust,“ ütleb ta. Unistamine on Akselile nagu oopium hiinlasele. Ta ei saa sellest lahti, kui ta tahakski. Kuid vahetevahel ta isegi püüab unistada, ehitada meeldivaid õhulosse, et neid siis hiljem unustada.

Ja Kloostrilinn ühes ümbruse ja minevikuga aitab kaasa, et Aksel tihti süveneb oma mõtetesse, tõuseb nagu kõrgemale igapäevsusest. Kloostrilinn on võlnud Akseli. Kuipalju on ta hulkunud mööda üksikuid teeradu nii sügisel kui kevadel! Talvelgi on Aksel jätnud lumele oma suuskade paarisjälje. Ta pole hea suusataja, kuid läbi ikka saab.

Enamikus on Aksel sooritanud oma matkad üksinda. Seda vist sellepärast, et ta tahtis olla segamatult.

Vahest ka sellepärast, et ei leidunud sobivat kaaslast. Suurema osa koolikaaslastega saab ta ju hästi läbi, kuid eriliselt sõber ta pole kellegagi neist.

Kuid mõnikord, kui Aksel jälle hulgub piki poriseid sügisteid, ammututtavaid teid, meenub talle keegi poiss, kellega ta kord koos tallas võibolla samu radu. Kui ta satub mõnele tuttavale kohale, meenub talle mõni juhtum, mõni sündmus, mille ta kord läbi elas koos Lembituga. Niisugustel kordadel valdab teda suur kahetsus ja kibedus. Kahetsus, et ta pidi oma kaaslasest lahkuma, ja kibedus selle millegi vastu, millele Aksel isegi ei tea nime anda. Võibolla on see kibedus saatuse vastu. Siis on Aksel kurb, siis armastab ta meenutada „vanu häid aegu“, nagu ta vahel sõnab, kui ta üldse midagi ütleb.

Nüüd, sügisestel õhtutel, kui puhub tuul, täiskuu on lendamas pilvede vahel, varustades iga eset pika tumeda varjuga, meenub Akselile tihti Lembit. Nad polnud küll kaua saanud koos viibida, kuid siiski on jätnud Lembit Akselisse sügavad jäljed.

Akselile meenub, kuis kord kesktalvel levis klassis uudis, et tuleb uus õpilane. Uuest õpilasest pidi Aksel saama pinginaabri, sest seni ta istus üksinda. Akselil pole meeles, millal Lembit Soom tema kõrval istuma hakkas. Akselil üldse ununeb väga palju väliseid asju ja sündmusi, sest ta ei pööra neile küllalt tähelepanu. Seepärast pole Akselil ka meeles, missugused olid Lembitu juuksed, kuid küllap neil oli mingi ebamäärane värv, samuti kui silmadelgi. Mõni teine vahest oleks ütelnud

Lembitu silmade kohta, et need olid hallid või sinised, kuid Aksel ei suutnud neis näha mitte ühtegi kindlat värvitooni. Pole Akselil ka meeles, mida ta pinginaaber õieti tegi ta kõrval kuni kevadeni. Akselil oli alati küllalt iseenesegagi tegemist ja nii ei jäänud tal aega teisi tähele panna. Lembit ei seganud ka kunagi Akselit, oli niisamasugune vaikne poiss kui temagi. Ja küllap nad siis nii olid istunud teineteise kõrval kogu pool talve, ilma et kumbki oleks õieti tundnud teineteist. Ja kumbki neist ei tundnud ka kedagi teist klassis. Esialgul ju vahetati Lembituga mõni sõna, kuid kui nähti, et temaga suurt juttu ei saa, jäeti ta rahule, nagu Akselgi oli rahule jäetud.

Kuid siis meenub Akselile varakevadine jahe päev, kui ta oli käinud vaatamas, kas lepiku alt on juba leida sinililli. Ta polnud küll leidnud sinililli, kuid oli sattunud imelikku meeleollu. Ta tajus oma üksindust ja tal oli soov, et tal oleks keegi, kes temast aru saaks, kellega ta võiks rääkida kui omasugusega. Seni oli ta harva tundnud puudust kellestki, oli elanud omaette, lugenud või niisamuti mõtisklenud, ilma et keegi talle õieti korda oleks läinud. Kuid nüüd tundis, tundis puudust kaaslase järele.

Niisugustest tunnetest vaevatud, ta kohtas koduteel Lembit Soomi, kel käes kahvatu sinilill. Vist oli temagi teinud väikese uurimisretke lepiku alla ja nähtavasti oli tal olnud rohkem õnne kui Akselil. Akselil pole meeles, millest nad kõnelesid, kuid kindlasti millestki ükskõiksest. Koduteel ta oli külasthanud Lembitut, vist selleks, et temaga koos lahendada mõnd ülesannet, ja nii oligi

alanud nende lühike sõprus. Vist olid nad otsustanud koos jalutama minna või olid nad ka teinekord kuidagi juhuslikult kohanud, kuid edaspidised jalutuskäigud sooritas Aksel alati koos Lembituga. Akselil on äärmiselt kahju, et tal pole meeles, millest nad vestlesid oma matkadel. Palju muudki on ununenud, on ununenud peaaegu kõik või vähemalt suurem osa sellest, mis nad tegid või kus nad käisid. On säilinud ainult mingi tume tunne, tunne sellest, et tollal oli hää olla, et säärast aega ei tule tulevikus enam kunagi, et see oli nagu kadunud paradiis, millest võib veel ainult unistada.

Kuid siiski on Akselil meeles üksikuid pilte, üksikuid sõnu, mida Lembit lausunud ja mis on sööbinud ta mälu.

Akselil on hästi meeles, kuidas nad varakevadel, kui puude pungad polnud veel lahti läinud ja ilm oli alles külm, kuidas nad siis olid kahekesi roninud ühele liivakivist kaljule, et sinna jäädvustada oma nimetähti. Lembit tegi taskunoa abil lepaoksastravaotsalise puupulgakese, millega kratsis nimetähed L. S. ja piiras need raamiga. Selle järele oli Aksel ise teinud oma kokkupõimitud nimetähed ja need samuti piiranud raamiga. Akselil on meeles, et ta oli kindad võtnud käest ja et ta sõrmedel oli hakanud külm. Selletõttu katkus ta rutata oma tööga, mis külmast kohmetunud kätega ei edenenuid kuigi hästi.

Hiljem olid nad sageli roninud mööda järsakuid ja tunginud läbi võsastikkude, et ainult edasi saada. See oli neile valmistanud palju rõõmu. Oli lõbu ronida mööda nõlvakuid, kätega kinni hoides noortest puu-

dest, või katsetada oma julgust püstitoodis liivaseinast ülesronimisega. Kui nad nii olid saavutanud mõne kõrgendiku, siis jäid nad hingeldades vaatlema ümbritsevat maastikku, metsi, külasid, orgu ja linna. Siis õhetasid nende palged ja silmad särasid. Nende kehahoidki muutus kuidagi uhkemaks ja nad kasvasid pikemateks. Kas nad sääljuures ka millestki jutlesid või sündis see vaikides, seda ei suuda Aksel meenutada. Vahest nad siiski kõnelesid millestki, kuid mitte millestki ebaharilikust. Võibolla vestlesid nad lihtsalt koolielust või mõnest loetud raamatust, aga kindlasti oli ka silmapilke, kus nad vaikideski said teineteisest aru. Ja niisugused silmapilgud olidki need, mis andsid nende koosviibimistele erilise võlu, mis ühendas neid tugevamini kui ükski teine side.

Hiljemini, kui ilmad muutusid soojemateks ja tuli hakata eksamite vastu valmistama, siis olid nad peaaegu iga päev koos kuskil varjulises kohas, kas jõe ääres, mõnes metsatukas või lamased kusagil orunõlvakul, kus aga neile juhtus meeldima. Neil mõlematel olid raamatud kaasas, kuid harilikult soov õppida jäigi ainult sooviks. Enamikus nad lamased niisamuti tegevusetult teineteise kõrval, vahtisid kevadist taevast, kuulatasid varajasi linde. Kevadõhk lõi mõnikord veidi ülimeelikugi tuju, ja siis polnud mingit tahtmist õppida. Õppimine muutus lihtsalt vastikuks.

Polnud siis ka ime, et Lembitul eksamitel ei vedanud, et ta läbi kukkus. Aksel isegi sai kuidagi hädavaevalt rahuldava numbri. Lembit polnud ju kunagi õppinud, alati oli tal millegi muuga tegemist.

Pärast Lembitu läbikukkumist oli

nende vahel ainuke tõsisem kõnelus. Aksel mäletab, et Lembit oli talle seletanud, et nüüd ta pidavat koolist lahkuma. Isa ei jõudvat teda nii viisi koolitada, kui ta igas klassis 2 aastat istub. Pärast seda lühikest kõnelust teadis Aksel, et nad sügisel teineteist enam ei näe. Kuid Aksel ei katsunudki selle vastu mingisuguseid abinõusid tarvitusele võtta, et nad ei peaks jäädavalt lahkuma. Nad isegi ei kõnelnud sellest korragi. Ja kui nad viimasel päeval koolimaja ees jumalaga jätsid, siis nad nagu tahtsid teineteisele midagi ütelda, midagi tähtsat, kuid siiski vaikisid. Hinges oli ainult nagu kurbust selle üle, et tuli lahkuda, kuid sedagi püüdis Aksel unustada kui ebameeldivat tunnet, mille vastu ei ole rohtu, ja osalt see õnnestuski.

Alles nüüd sügisel hakkas Aksel tundma puudust oma kevadisest kaaslasest. Nüüd tulid talle meelde üksikud momendid nende ühistelt jalutuskäikudelt Lembituga, nüüd alles hakkas ta mõtlema, mida see Lembit õieti ütles või mida ta mõtles. Ja nüüd näib Akselile, et Lembit, see valgevereline poiss, oli nagu mingi sõbra ideaal, mida ta oli igatsenud. Nüüd näib talle, et Lembit

Petseri Gümnaasiumi Vilistlaskogu juhatus.

Vasakult paremale: L. Paerand, I. Saarik, E. Pant, V. Maimik (esimees), L. Tõlk.

oli see otsitud seltsiline, kellest ta tihti oli mõtelnud, ja kui tal nüüd tekib soovib kellegi järele, kes teda mõistaks ja kes temast aru saaks, siis meenub talle alati Lembit. Kevadel ta nagu polnud tähele pannud Lembitut, nagu ta polnud õiete tähele pannud teda ümbritsevat loodustki. Kuid nüüd näeb Aksel, kui omapärane on ta ümbrus. Ja kui ta nüüd jälle hulgub mööda poriseid teid, vaadates pilvede vahelt tähti või hingates sisse langenud lehtede kurba lõhna, siis haarab teda määratu kurbus kõige kaduva, kõige ilusa pärast. Ja siis tahab ta hõlmata oma kurbuses ja igatsuses millegi järele kogu maailma, tahab hõlmata tuules keerlevaid koltunud lehti koos kuuskede halli rohelisusega, koos udu ja vihmaga.

Kõndides orgude kallakutel või kitsastel tänavatel imelikkude majade vahel mõtleb Aksel tihti Lembitust. Ja kuulates hämaras kloostrikirikus munkade salapärasest lugemist meenub Akselile, kuidas nad samas kohas Lembituga koos olid kuulanud

võib-olla sama munga sügavat bassi laulmas mingit püha laulu, ise olles võlutud salapärasest, hämarast kirikust.

Kuid mõn-l heledal päeval tuleb Akselile äkki mõte, et egas see Lembit polnudki rohkem kui nii-samasugune unistaja kui temagi ja et egas tookordki juhtunud mitte midagi imelikku, ainult et aeg ja meeolud on moodustanud Lembitust mingi parema ja ilusama kuju ja et aeg laseb paista nende sõprust palju suuremana, kui see tegelikult oli. Võib-olla ei olnudki nende vahel kuigi suurt sõprust, võibolla et nad polnudki nii väga seotud teine-teisega, nagu see Akselile nüüd näib. Aksel armastas ju alati ja armastab ka praegu minevikku, armastab teha minevikust mingit suurepärasest aega, Aksel arvab, et sääraseid kangelas-tegusid, sääraseid sündmusi nagu vanasti ei juhtu tulevikus enam kunagi. Ja küllap nii on tekkinud Lembitustki mingi kuju, kuju, mida pole vahest kunagi olnudki.

ENDEL LANDRA G. II kl.

SÜGISENE.

Ma kõnnin tuttavaid radu
su kõrval tühjal alleel.
Me ümber kuldlehtede sadu,
tuul luusib koltunud teel.

Sa vaigid, vaikin ka mina,
pilg sihitult eksleb eel.
Mis tunned või mõtled küll sina,
et nõnda nukker su meel?

On's nukraks sinugi hinge
teind koltunud lehtede sarm?
Või tuules nii karmis ja vinges
on jahtunud südames arm?

Tuul rebib lehti puult valla,
kuld kollaseid, viimaseid veel —
ja paiskab neid vihaselt alla
me jalgade, porisse teel'.

ENN TUULING (Meinhard Aleksa).

Mõtteid 3. jaanuaril.

Viibisin 3. jaanuaril pealtvaatajana leinaparaadil, mida korraldatakse iga aasta kolmandal päeval Vabadussõjas langenute mälestamiseks. Kui kõmasid esimesed kahuripaigud ja orkestrilt kõlasid leinamarsihelid, kandsid mõtted mind lahinguväljadele, nagu oleksid nad otsinud väikese rahva minevikku ta võitluste ja kannatustega, vabaduse ja iseseisvuse kättevõitmist ja 20-aastast vabadust ja iseseisvust.

Milline oli küll selle väikese kangelasliku rahva vabadusetahe, kes suutis mitme aastasaja kestel vastu panna võõrale võimule, et teda ei suudetud hävitada ega segada võõraste ja suurte rahvastega, vaid kõigile raskustele vaatamata ta mitte ainult ei säilitanud oma rahvuslust, vaid ka arendas ja kasvatas rahvustunnet ning vabadustahet, mis viis teda vastu vabadusele ja iseseisvu-

sele! Kas see kangelaslik rahvas suudab püsida ka kindlana tulevikus? Näitab ju meile ajalugu, et nii üksik inimene kui ka terve rahvas, kui ta on saavutanud oma kõrgeima ideaali, oma õnne, muutub ülbeks, üleolevaks, pimedaks, muutub võibolla laisaks, kaotab võitlustahte, tardub oma õnne ja võib kaotada kättevõidetud saavutused — oma julgeoleku, oma vabaduse.

Elu on võitlus. Igaüks püüab üle takistuste ning tõkete, raskuste ning ohtude pääseda võidule. Edu ning areng — selles seisab elu tuum. Kaob võitlustahe, on sellega läbi ka kõik elureservid ja algab kokkuvärisemine. Iga rahva eluvõimsuse mõõdupuuks on tema erksus ja valmisolek julgeks võitluseks. Ka kõige raskemad katsumised ei pääse avaldama purustavat mõju, kui elutahe ning sitkus on võimelised reageerima

küllaldase pingega.

Kui see pinge on võimeline lõpuni vastu pidama, kroonib raskeimatki heitlust võit. Ja iga võit annab omakorda vastset jõudu uuteks pingutusteks ning tegudeks.

Eestlaste ajaloos on suurimaks sündmuseks iseseisvuse saavutamine — võit Vabadussõjas. See võit polnud tingitud mitte ainult soodsast rahvusvahelisest seisukohast, vaid esijoones just tollest löögijulgusest, millega väike eesti rahvas võitis enesele vabaduse ning sõltumatuse.

Vabadussõda tõendas rohkem kui miski muu, et minevikuraskused ei ole suutnud murda ega nõrgestada eesti rahvast, vaid nad on kasvatanud teda veel sitkemaks ja istutanud temasse veel sügavama vabaduseiha. Eesti rahva elureservid on värsked ja küllased.

Kuid ka kõige elutahtlikuma rahva juures võivad aegajalt esile ker-

kida sümptoomid, mis sihivad norutamise ning pessimistliku alahindamise poole. Mõlemad on suured pahed: oma jõu ülehindamine ja alahindamine. Ülehindamine viib tühja bravuuri, õõnsasse ülespühumisse, millel kergesti võivad olla saatuslikud tagajärjed. Oma jõu õige ja loomulik hindamine kuulub rahva tervete instinktide hulka ja aitab teda varustada kindla vastupanuga raskeimaiski katsumusis.

Kui me iga algava aasta kolmandal päeval paljastame mõneks minutiks pea ja meenutame kangelasi, kes langesid väikese armsa Eesti ja selle sitke rahva vabaduse eest, siis ei tohi see kujuneda mitte mingisuguseks ilusaks ja traditsiooniliseks lavastuseks, vaid seda peab kandma Vabadussõja võitlustahte tõeline olemus!

ÕIE PLOOMIPUU G. II kl.

Päev meie musterekskursioonil.

On tõsi, et iga õppeaasta algul ja lõpul kavatsesime minna ekskursioonile. Alati oli kõik juba korras, pikem matkakava läbi terve Eesti koostatud, kuid mingi ettenähtamatu takistuse, näiteks osavõtjate vähese arvu tõttu, jäi sõit jälle ära. Kuid ühel unustamatul kevadel ekskursioon siiski toimus, ja öeldagu siis veel, et tänapäeval ei juhtu imesid. Kui istusime juba rongis, ka siis oli raske uskuda, et ikka sõidame. Ja olime vait kui hiired, sest kes teab, ka rong võib ümber pöörduda ja tagasi sõita. Arvan, et sihtjaama jõudes olid meil üpris ülemaised näod, sest võimatu oli võimalikuks saanud.

Seadsime ennast siis ilusasti ritta, umbes nagu haned, kuid selle vahetega, et haned käivad ühekaupa, meie aga, et näidata oma suurt haridust, korraldasime end kahekaupa ritta.

Sooritanud sel moel paraadi eneste auks ja pealtvaatajate rõõmuks ja sellega ühtlasi teatavaks teinud võõra linna auväärt kodanikele meie saabumise, oli veidiks ajaks rahu maa pääl ja inimestelgi hea meel. Kuid kui mõne tunni pärast esmakordselt saime tunda muuseumide ja teiste sellesarnaste asutiste aukartustäratavaid lõhnu oma haistmiselundites, langes meie tuju peaaegu

külmumispunktini. Olime juba valmis saatusele alla vanduma, kui keegi võttis oma julge südame pihku ja palus kõige alandlikumalt ekskursiononi juhti mõningaid meist, kes selleks soovi avaldasid, lubada värsket õhku hingama ja—kinno minna. Vahest avaldasid juhisse vanad tuttavad kohad sellist mõju, kuid kõige ootamatul kombel tegi ta oma järelaimamatu grimassi ja ütles selgesti ja kuuldavalt: „Minge!“

Saabunud hilja õhtul öökorterisse, olime jõudnud käia ainult kinos ja teatris. Siinjuures pean märkima, et kõige sobivam viis teatris enesele tähelepanu tõmmata on naerma pah-

vatada draama kõige traagilisemal hetkel. Väga omapärane ja peaaegu algupärane.

Ma ei tea, kuidas nimetatakse asutisi, kes annavad kortereid turistidele ja ekskursionantidele, kuid see, kus meie ulualuse leidsime, teenis täiesti ära heategeva asutise nime. Meie kenas punkris oli suurepäraselt hoolitsetud värske õhu ja selle eest, et meid magamisel ei tüütaks liigne soojus. Arvatavasti magamise mugavamaks tegemiseks olid olemas ka mingisugused õlekotid, kuid esialgu pidasime neid eksikombel maadlusmattideks ja maadlusmattidele vastava kohtlemise osaliseks nad saidki. Kui pärast mõnetunnilist jandamist meil nende õige otstarve selgus ja nende sisse tahtsime pugeda kui põhjanabaurijad, leidsime, et meie eelkäijad nad meie eest kõige häbematumal kombel kõvasti olid kinni õmmelnud. Suure väsimuse tõttu ainult üks meist võttis vaevaks oma kotti lahti harutada. Magama minnes mõtlesime, et olime küll vist liiga suurt müra teinud ja kujutlesime, kuis mõnes vähemviisakas kohas mõni kuri härra uksele koputades oleks ütelnud umbes nõnda: „Kui kümne minuti pärast rahu majas ei ole, siis kolige välja!“

— γ —

Minu kodu.

Minu kodu asub künka veerel, eemal külast, eemal maanteest, veel kaugemal ümbruskonna ainsast kirkust. Sääli ta seisab oma kääruliste põllulapikeste, kinnikasvanud kuitenduskraavide ja soise heinamaalapikeseга. Ainsaks ehteks on mu

kodule suvel roheline kasemets ja talvelgi see-sama, ainult selle vahel, et pakane on mässinud puud hõbedasse sametisse.

Ehkki see koht tundub nii igav ja tühi, pole ta kaugeltki seda. Rõõmsat laste kilkamist ja nuttu on kuul-

dud siin juba ligi kakskümmend aastat. Selles viletsas kodus olen ma sündinud, üles kasvanud, nutnud ja hõisanud. Mäletan selgesti, kui jooksin suvehommikuti kasteses rohus ja puhusin pajuviilet, mida isa meile tegemata ei jätnud.

Minu väikeses südames kasvas armastus selle kodukoha vastu. Õppisin armastama seda kehva mullapinda, neid armetuid põllulapikesi ja rohelist kasemetsa. Suveõhtuil istusin alati suure kase alla ja kuulatasin vaikselt kaselehtede sosinat. Nii ka nüüd.

Oli jaaniõö. Teised läksid jaanitulele, kuid mina tulin oma tuntud kase alla. Loodus oli eriti vaikne. Tumesinises taevas vilkuskid tähed ja kuusirp näitas oma häbelikku palet. Ehapuna peegeldus järvelainetes. Mahe tuuleõhk läbis kergesti kohisevate kaskede latvu. Eemalt võsastikust aga kuuldus ööbiku ilusaimaid viise. Kaugel vilkuskid jaanituled.

Nii vaadeldes seda suveööd muutusin kurvaks. Ei tea isegi, mis pärast. Mind ei huvitanudki enam jaaniöö vaikus. Ma andusin täielikult unistustele. Minu isa vaearikas elu, — kõik see tuli mulle meelde; kuidas ta mind saatis algkooli, mis oli kolm kilomeetrit minu kodust eemal. Lapsi oli meid palju, kõik tahtsid riideid

selga, kõik tahtsid süüa. Kust pidi isa seda võtma? Maad oli vaevalt viis tiinu ja ta andis ainult kolm seemet. Seda jätkus suurele perele ainult kolmeks kuuks. Ta pidi teenima kõrvalt. Suvel vedas ta kive ja talvel käis riigimetsas palgiveol.

Sääl kase all meenusid ka lapsepõlve-unistused: kuidas ma väikesena ihkasin näha linna toredusi, suuri maju ja säravaid vaateaknaid; tahtsin näha helkivat merd, vahutavaid laineid ja mässavat tormi. Siis polnud mu mõttelennul piiri.

Aganüüd? Nüüd olen ma sirgunud suuremaks. Olen lõpetanud algkooli. Olen asunud õppima linna kooli, mis on kakskümmend kuus kilomeetrit minu kodust eemal. Alles nüüd avaneb vaade, avanevad silmad, et linnas on tõesti palju toredusi ja mugavusi. Aganüüd on kõik külm, igal pool olen ma võõras. Siin ei ole mul tuttavaid, olen täitsa üks. Ainult raamatud jäävad mu vaikivateks sõpradeks. Ootan pikisilmi laupäeva, millal jälle saan näha koduseid. Vanematelt leian ma alati lohutust. Üksnes vanematele usaldan kõik oma raskused, igatsused ja unistused. Kui ma ka peaksin kustahes kaugel viibima, ikka jääb mulle mu kodukoht armsaks.

OLGA PINO R. I-a. kl.

VANA PARK.

**Man põlend ahervarte härrasmaja
park tõsine ja mõtlik veerul mäe.
Kui raskes palves puude hiigelkäed
siin tõstvad taeva lehestikku laia.**

**Puutüved sammaldunud, rohtund rajad,
teed üksinda ja unarusse jäet.
Vaid tuulekannel, nukralt häälede säet,
toob kõrvu kadund muinasjutu kaja.**

**Alleeuel pimedatel liikumine,
öövarjude puuokstel kiikumine
ööl sügaval, kui taevas kirgas kuu.**

**Siis elustuvad vaimud, hukkund ammu,
all puude viirastuvad heljusammul;
öökulle nutab peidus igipuu.**

ENN TUULING.

Epigramme.

Koostöö.

Mina hüüan, sina kosta,
mina müün ja sina osta,
mina istun, sina astu,
mina söön ja sina paastu,
sina lükka, mina sõidan,
sina võitle, mina võidan.
Koostöö põhimõtte kõrgeks hõikan:
sina külva, küllap mina lõikan.

Poja,

kuidas sul küll korralikkust
veel ei aja üle ääre maha;
samal ajal oskad vaadata ja näha,
kuulata ja mõteldagi ette, taha;
olla ikka «igaks juhuks» valmis, ilusasti
ja mis kõige tähtsam, enesega täieli-
kult rahul.

*

Kuidas mõni ometigi veel ei tunne ära
sinu suure tuleviku varjuheitvat sära?

A. Liivapuu.

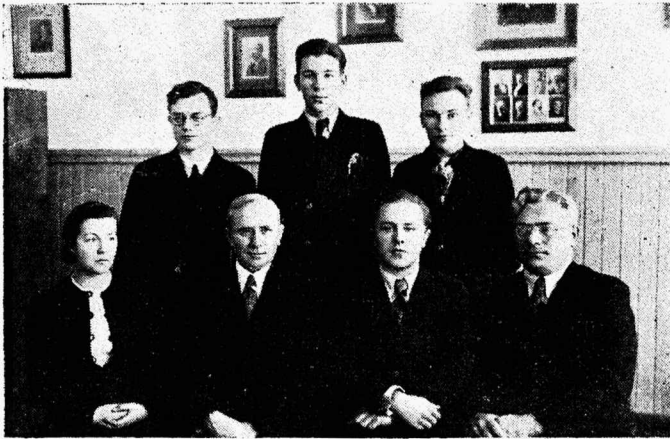
Kas tead ju,
et liivapuu
mängis tiuuu,
klarnet piuuuu,
kõik penid vhiuuuuu.

Lugemislaud.

Kõik on ninapidi koos:
male, domino on hoos;
mõistagi, et pole mahti
ajakirjasid veel vahti.

Õpilasingi tegevusest.

ÕPILASKONNA JUHTIVAIID TEGELASI.

Vasakult paremale: 1. reas — insp. H. Kauri, dir. A. Rikken, K. Karlson (õpilasingi esimees), õp. K. Saar. 2. reas — A. Mäeloog (laskursektsooni esimees), L. Tang (spordiringi esimees), A. Lehes (üldharidusliku sektsooni esimees).

Õpilasing (täielik nimi Petseri Gümnaasiumi ja Keskkoolide Eesti Osakonna Õpilasing) võimaldab õpilastele kooskõlas kooli korraga isetegevust, mis arendab neid õppetöö kõrval igakülgset. Praegusel momendil on ringil 208 liikmemaksu tasunud liiget, kes tegutsevad oma huvidele vastavalt õpilasingi sektsoonides. Sektsoone on kolm: spordi-, üldhariduslik ja laskursektsoon. Ülevaade nende tegevusest on toodud allpool.

Õpilasingi juhatusse 1938./39. kooliaastal kuuluvad: esimees Kalju Karlson, abi Lembit Tang, sekretär Linda Teiter, laekur Viktor Helstin ja Ivar Kurre. Õpilasingi hooldajaõpetaja, ringi vanem, on hr. K. Saar.

Kooliaasta esimesel poolel on toime pandud rida ülekoollisi üritusi, millistest tuleks välja tõsta kirjandite võistlust. Võistlused andsid tulemusi ja ettevõtet (õpilasingis esimene sellelaadiline) tuleb pidada kordaläinuks. Esimese auhinna võitis Regina Tarro töö „Katkend elust“, teise Endel Landra töö „Aksel“ ja kolmanda Olga Pino töö „Minu kodu“. Tööde üldisest tasemest

eraldusid teravalt kaks esimest tööd, mis on kaugelt tavalisest koolikirjandist üle. Võistlustulemuste teatavakstegemine ja auhindade jagamine viidi ühte Juhan Liivi mälestusõhtuga 3. detsembril. See õhtu möödus kõigiti lususalt ja jättis koosviibijatesse hea mulje.

Kooli vilistlastest on esinenud ettekandega Itaaliast vil! A. Kurtna ja vil! E. Rebane loenguga esperantost. Vil! E. Rebane juhatas ka õpilasingi korraldusel toimunud esperanto kursusi.

Maskeraad oli suurem õpilaspidu enne jõule, sellekohaselt oli ka osavõtt rohke. Petseri äriühinnad panid omalt poolt välja palju väärtuslikke auhindu parematele maskidele.

Traditsiooniline hõimuõhtu peeti 15. okt., kus kõnega esines õp. prl. A. Piiskop, ja laval mängisid õpilased ühe pildi A. Kivi „Seitsme venna“ dramatiseeringust.

Ülevaade ei oleks sugugi täielik, kui piirduksime eelpooltooduga, õpilasingi silmapaistvama osaga, ja jätaksime kõrvale argipäeva. Mitu aastat tegutseb õpilasingi

ÕPILASRINGI JUHATUS.

Vasakult paremale: 1. reas — L. Teiter, K. Karlson, õp. K. Saar, L. Tang.
2. reas — V. Helstin, I. Kurre.

juures kooperatiiv. Õppevahendid, eriti vihud ja raamatud, ostab õpilane kõik kooperatiivist, mistõttu kooperatiiv on paisunud õpilasingi suurettevõtteks.

Kooperatiivi juhib toimkond: esimees A. Lehes, abi E. Landra ja Aino Kabel.

Samuti vana ettevõtte on lugemislaud. Tänavu, pärast üldhariduslikku sektsiooni mängude-toa avamist, ei sega mängud lugemistoa vaikust. Ja ajakirjavalduse laud on rikkalik. Lugemislaua juhataja on Maimu Oja, abid J. Altsoo ja R. Vungi. Hooldaja õpet. prl. L. Mihhels.

Sisemise korraldustöö alal on käsil õpi-

lasringi juhatuses sektsioonide ja toimkondade kodukordade läbivaatamine. Õpilasingi põhikirja arutamine ja viimistlemine toimub vastavas komisjonis.

Õppeaasta teisel poolel on tähtsamad sündmused kooli ja vabariigi aastapäev. Õpilasing aitab nende päevade pühitsemisele koos kooliga kaasa.

Käesoleva ajakirja ilmumine tähendab, et suur hulk tööd on tehtud, meie oludes on ajakirja väljaandmine seotud raskustega ja isegi riskiga. Õpilasing annab juba kolmandat aastat välja ajakirja „Hõige“.

SPORDISEKTSIOON.

1938. a. sügisel tekkis koolis vajadus spordiorganisatsiooni järele, kuna seni oli sportlik tegevus kandnud juhuslikku ilmet. Võimlemisõpetaja K. Saare õhutusel kutsuti kokku sektsiooni asutamiskoosolek, kus valiti sektsiooni juhatus järgmises koosseisus: esimees Lembit Tang, abiesimees Valentin Pöder, sekretär Aino Kabel, käsipallijuht Kaljo Zimbrot ja talispordijuht Arno Helleste.

Spordisektsiooni esimeseks suuremaks ürituseks oli ujumisvõistluste korraldamine, kus saavutati võrdlemisi häid tagajärgi, arvestades seda; et need võistlused olid esimesed nii kooli kui ka Petseri spordielus.

Välisahooaja suuremaks spordisündmuseks olid kooliesivõistlused kergejõustikus. Rohkearvuline osavõtt ja hääd tagajärjed

andsid tunnistust õpilaste spordivõimetest. Kooli parimaks sportlaseks osutus Valentin Pöder G. II kl., kelle tagajärgedest väärrib eriti tähelepanu 6,20 m kaugushüppes. Noortest olid parimad Arno Helleste ja René Hammer. Tütarlastest osutus parimaks Linda Kann, kelle kaugushüppe tagajärg 4,26 m on hooaja parimaks Petseris.

Sektsioon avas oma sisehooaja spordi-peoga. Kavas oli hr. direktori sõnavõtt ning võitjate austamine. Seejärele sektsiooni liikmed kandsid ette rahvatantse ja parterrvõimlemist. Lõppeks toimus korvpallivõistlus kombineeritud meeskondade vahel, mille võitis musta dressi kandev meeskond 19:14.

Sisetegevus on rajatud peamiselt võrk- ja korvpallile. Treeningtundidest osavõtt on

väga elav ning mängutase näitab järjekindlat tõusu. Traditsiooniline käsipalliturniir tuleb korraldamisele veebruarikuu kestel. Kaalumisel on olnud ka käsipallisuhete loomine naaberlinna koolidega, kuid teatud ta-

kistavatel põhjustel pole olnud võimalik neid kavatsusi läbi viia.

Talihooajal on kavatsusel kooli suusavõistluste ja ühise väljasõidu korraldamine.

Õpilasingi lugemistuba.

LASKURSEKTSIOON.

Petseri Gümnaasiumi ja Keskkooli laskursektsioon alustas oma tegevust 1937. a. 5. jaanuaril.

1938./39. tegevusaasta peakoosolekul oli 23 õpilast, kelle hulgast valiti ka sektsiooni juhatus. Sektsiooni esimeheks valiti G II kl. õpilane Aleksander Mäeloog. Juhatusse valiti H. Tammsalu, E. Ehala ja A. Karolin. Praegu on sektsiooni liikmete arv 95. Sektsiooni juures töötab ka tütarlaste grupp. Esimesel tegevuse-poolaastal on korraldatud kaheksa laskevõistlust, milledest osavõtt on olnud elav. Laskevõistlused on toimunud laskurliidu klassifikatsiooni kohaselt. Igal klassil on rändauhinnaks lauailipp, mida tuleb kaitsta kolm korda järjest või viis korda

vaheldumisi. Laskuritele on välja antud 22 diplomit: „A“ klassi parimaks laskuriks on osutunud A. Liivapuu, kes on kaitsnud rändauhinda juba kaks korda järjest. Tema keskmine silmade arv on 7,8. Kõigi laskevõistlustest osavõtnud liikmete keskmine silmade arv on 5,9. Võistlused on läbi viidud väga halbades tingimustes, nagu kütmata laskeruum jne, mistõttu ka tagajärjed on nõrgemad kui muidu võiks oodata.

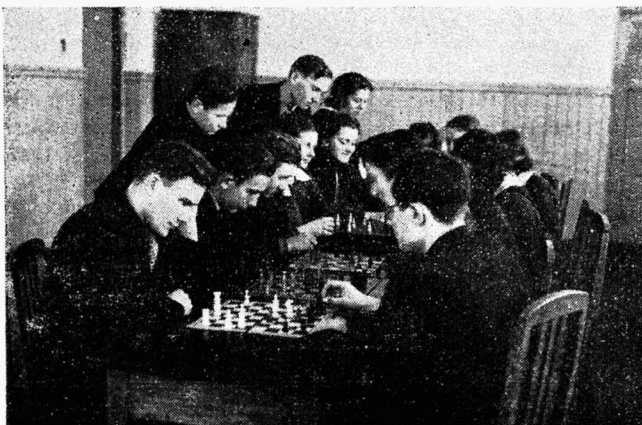
Mis puutub teise poolaasta töökavasse, siis on kavatsusel korraldada iga kuu laskevõistlus. Tütarlastele korraldatakse igal nädalal laskeharjutusi. Peale laskespordi on sektsioonil töökavas ette nähtud mõningaid referaate õhu- ja gaasikaitsest ja huviohtuid.

ÜLDHARIDUSLIK SEKTSIOON.

12. okt. 1938. a. moodustati Petseri Gümnaasiumi Õpilasingi juurde uus sektsioon; õieti: uus vana asemele. Senises Karskus-sektsioonis ei piirdunud õpilased ainult karskusidee levitamisega, vaid töötasid laiaulatuselisemalt. Et sektsioonil oleks ka kohane nimi, siis kustutati sõna „Karskus“ ja asemele pandi „Üldhariduslik“. 12. okt. oli kokku tulnud 30 õpilast, kes moodustasid sektsiooni juhatus järgmises koosseisus:

esimees Alo Lehes ja abi Õie Ploomipuu, sekretär Helve Saarik ja abi Roland Vungi ja laekur Joh. Altsoo.

Sektsiooni nimi nõuab rohkem tegevust. Ta nõuab rohkem, kui seda on seni olnud. Siinjuures tuleb aga silmas pidada, et sektsioon on veel noor, ta on ainult umbes kolme kuune, ja nii noorelt sektsioonilt ei saagi loota midagi suurejoonelist. Tuleb oodata kuni korralduvad sisemised asjad,

Üldharidusliku sektsiooni mängudetuba.

millele kogu tegevus tugineb. Kui on juba kindel kodukord ja tegevuskava, küll siis on ka rohkem tegevust ja töö muutub mitmekesisemaks.

Käesoleval tegevusaastal on seni korraldatud üks huviohtu, kus olid ettekanne- teks: referaat, klaveripalu, soololaule ja ja lõpuks seltskondlik osa.

On avatud mängude tuba, mida sektsiooni liikmed võivad külastada igal teisipäeval ja neljapäeval.

Pealeselle on moodustatud keelpillide-orkester, mis nõuab küll suuri kulusid, ent siiski püütakse võita kõik raskused.

Kavatsusel on veel palju üritusi ja loodame, et need kavatsused ei jää kavatsusteks.

ÕPILASORKESTER.

Tihti, kui juhtud mõõduma gümnaasiumist, kuuled selle kolmandalt korralt helisid, mille tõttu nii mõnigi mõõduja oma samme aeglustab ja mis nagu hüüaksid: „Peatu teekäija oma askeldustes ja mõtle kunstile, mille ees sa põrmus seisad!“ Järsku katkeb mäng. Kellegi baritonihäääl tõuseb fortefortissimoni, kes näib nagu õpetusi ja laitudusi jagavat — see on vist maestro. Distipliin peab olema — ega muidu orkestri renomee nii kõrgel seisaks.

Mäletan seda kooliorkestrit ajast, millal müristati ainult mõnd tantsutükki. Nüüdne orkester aga on sellest ajast suure arengu- tee seljataha jätnud. Orkestrantide arv pü- sib viimaseil aastail alaliselt üle kahekümne ja talle ei tee isegi kibedamad tükid raskusi.

Kuid meie kooliorkestril on veel iga- aastased tõusu- ja languseajad. Languse toob orkestrile kevad, millal paljud „solis- tid“ pillidega jumalaga jätavad ja ellu sam- muvad. See asjaolu annab orkestrile jälle

Petseri gümnaasiumi õpilasorkester. Esireas keskel orkestrijuh- t õp. V. Hirvesoo.

kuni järgmise aasta jõuludeni oma haavu parandada, kuni jälle endine tase saavutatakse. Selle kiire arengu eest võib tänu langeda ainult autoriteetsele orkestrijuhile.

Ka orkestrandi amet polegi nii kerge, nagu arvatakse. Ehkki orkestrisse on koon-
dunud meie kooli muusikute eliit, kes on siia pääsenud vastavate katsetega ja katse-
aja läbitemise järele, on neil siiski palju tööd ja vaeva, et pakkuda kõrgemaitselist

muusikat. Sest kõik ilus ja maitsekas on saavutatav ainult pideva ja püsiva tööga, ning see ongi meie praeguse orkestri hää nime pandiks. Meie kooliorkestrit arvustatakse eriti palju, sest ta esindab meid kooli.

Kõikidest raskustest hoolimata, mis võivad tekkida orkestrantidel, teenivad nad siiski heameelega Euterpet, kes pakub neile natuke vaheldust igapäevases halluses ja viib neid Elüüsiumi.

Väljaandja: Petseri Gümnaasiumi, Progümnaasiumi ja Reaalkooli Õpilasing.

Toimetus: õp. L. Pare, L. Tang, Õ. Ploomipuu, E. Landra, E. Kunnus, E. Karmo.

N. Grünthal'i

*raamatu- ja kirjutusmaterjali-
kauplus*

Petseris Turuplats 14.

*Raamatu-, kirjutusmaterjali- ja
tapeediäri*

Oskar Jagomägi

Petseris Tartu tn. 4, telef. 125.

Reserveeritud.

*Õnne ja edu
Petseri Gümnaasiumile XX aastapäeva puhul!*

Petseri Maavalitsus

Petseri Linnavalitsus

Petserimaa Kooperatiiv

Notar Johan Piip

Notar Aksel Eiche

Peeter Pihlik

Joh. Kann

N. Koch

Juuksur.

A. Tammsalu

Pagariäri.

G. Kirillov

Foto-kunstnik

Riia tn. 37.

Tel. 1-91.

Ferd. Rätsep

Kella-kullasepaäri

Suures valikus:

**kuld-,
hõbe-,
kristall-
ja ehteasjad.**

Saabus uus saadetiis keraamikat.

Aug. Sökk

Rohu- ja värvikauplus

Petseris Poska 3.

H. PÕDER

Petseris Vabaduse 10.
Telef. 79.

Delikatess- ja
toiduainete kauplus

J. OSOLIN

Liha-
ja vorstikauplused

Jõe tn. 25. Poska tn. 5.

Petseris telef. 141 ja 131.

K.-m. JULIUS TIBBING

Petseris Turuplats 12. Telef. 162.

Soovitab oma ladust:

Kelli, kuld-, hõbe-, kristall-, ehte- ja tar-
beasju, suuski ja suusatarbeid, nahkkaupa,
fotoaparaate ja ülesvõtmistarbeid. **Jalgrattad.**

Kaubamaja

Paul Mägi & E. Nassar

PETSERIS.

Kulla- ja kellasepaäri

ARNOLD RAUD

Petseris Turuplats 17.

Kuld-, hõbe- ja kristallasjad.

E. PAIDRE

Saapakauplus

PETSERIS KAUBAREAS.

Nägusad ja vastupidavad
jalanõud igaks hooajaks

Parimate vabrikute
esindus PETSERIS

S. & A. Karmo

Petseris Vabaduse tän. Nr. 10

Eelolevaks hooajaks
soovitame parimate
ROOTSI, INGLISE ja
SAKSA vabrikute

jalgrattaid

Soodsad maksutingimused

ROHU- JA VÄRVIKAUPLUS

Paul Helstin

PETSERIS

A.-S.

E. M. Usvansky & Pojad

Petseri ladu

